

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Videokonferences>Pierādījumu iegūšana videokonferencē
Pierādījumu iegūšana videokonferencē

Rumānija

1 Vai iespējams iegūt pierādījumus videokonferencē, piedaloties tiesai no dalībvalsts, kas iesniedz pieprasījumu, vai otras dalībvalsts tiesa pierādījumus videokonferencē var iegūt tiešā veidā? Ja iespējams, kādas ir piemērojamās valsts procedūras vai tiesību akti?

Jā. Šādā gadījumā piemēro Likumu Nr. 189/2003 par starptautisko tiesisko palīdzību civillietās un komercietās, jo īpaši tā 25. panta 1. un 3. punktu un 35. panta 3. punktu.

Rumānijas tiesu iestāde, kas saņem pieprasījumu, pēc tiesu iestādes, kas iesniedz pieprasījumu, lūguma var piekrist īpašai procedūrai, ar nosacījumu, ka tā nav pretrunā Rumānijas tiesību aktiem. Rumānijas tiesa informē tiesu iestādi, kas iesniedz pieprasījumu, par tiesiskās palīdzības pieprasījuma izpildes laiku un vietu un var atļaut ārvalstu mirtiesniešu līdzdalību. Saskaņā ar 3. panta 3. punktu Padomes 2001. gada 28. maija Regulā (EK) Nr. 1206/2001 lēmumus par šīs regulas 17. pantā minētajiem pieprasījumiem, pieņem Tieslietu ministrija.

Videokonferencē piedalās tiesnesis no apgabaltiesas, kuras jurisdikcijā tiek iegūti pierādījumi, un vajadzības gadījumā viņam palīdz tuks. Tiesnesis pārbauda noprotināmās personas identitāti un nodrošina Rumānijas tiesību aktu pamatprincipu ievērošanu.

2 Vai pastāv kādi ierobežojumi attiecībā uz videokonferencē noprotināmajām personām, piemēram, vai tie var būt tikai liecinieki vai arī, piemēram, eksperti vai puses?

Nē. Tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūra ļauj noprotināt lieciniekus vai citas iesaistītās personas (Likuma Nr. 189/2003 par starptautisko tiesisko palīdzību civillietās un komercietās 17. pants).

Tomēr saskaņā ar Likuma Nr. 189/2003 par starptautisko tiesisko palīdzību civillietās un komercietās 26. panta 2. punktu tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūru var noraidīt, ja noprotināmā persona nevar sniegt liecību dažu Rumānijas tiesību aktos noteikto aizliegumu dēļ vai tādēļ, ka nav iespējams izplatīt nosūtāmos vai pārbaudāmos dokumentus.

Turklāt saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 315., 316. un 317. pantu liecinieku statusā nevar noprotināt šādas personas: asinsradniekus un radniekus līdz trešajai radniecības pakāpei, laulātos, bijušos laulātos, saderinātos vai partnerus, personas, kurām ir naidīgas attiecības vai īpašas intereses attiecībā uz kādu no lietas dalībniekiem, personas, kuras atzītas par rīcībnespējīgām, un personas, kas notiesātas par nepatiesu liecību sniegšanu. Tomēr puses var tieši vai netieši piekrist, ka liecinieku statusā var noprotināt arī šādas personas: asinsradniekus un radniekus līdz trešajai radniecības pakāpei, laulātos, bijušos laulātos, saderinātos vai partnerus, personas, kurām ir naidīgas attiecības vai īpašas intereses attiecībā uz kādu no lietas dalībniekiem.

Tiesas lietās, kas saistītas ar izcelšanās noteikšanu, šķiršanos vai citām ģimenes lietām, var noprotināt arī asinsradniekus un radniekus līdz trešajai radniecības pakāpei, izņemot to pēcnācējus.

No liecību sniegšanas ir atbrīvotas šādas personas:

1. garīdznieki, ārsti, farmaceiti, juristi, notāri, tiesu izpildītāji, mediatori, akušieres un medmāsas, un citi speciālisti, kam jāpilda konfidencialitātes un dienesta noslēpuma ievērošanas saistības attiecībā uz faktiem, kas tiem kļuvuši zināmi darbā vai veicot profesionālo darbību, kā arī pēc profesionālās darbības pārtraukšanas;
2. tiesneši, prokurori un valsts ierēdņi, arī pēc amata pienākumu pildīšanas beigām, attiecībā uz slepeniem apstākļiem, kas tiem kļuvuši zināmi, pildot amata pienākumus;
3. personas, kuru atbildes varētu pakļaut tās vai to asinsradniekus un radniekus līdz trešajai paaudzei vai laulātos, bijušos laulātos, saderinātos vai partnerus saukšanai pie kriminālatbildības vai sabiedrības nicinājumam.

Tomēr minētās personas, izņemot garīdzniekus, var sniegt liecību, ja noslēpuma saglabāšanā ieinteresētā puse tās atbrīvo no konfidencialitātes un dienesta noslēpuma ievērošanas pienākuma, izņemot gadījumus, ja likumā ir noteikts citādi. Arī tiesneši, prokurori un valsts ierēdņi var sniegt liecību, ja iestāde, kurā tie strādā vai ir strādājuši, attiecīgā gadījumā izsniedz šādu atļauju.

3 Vai pastāv kādi ierobežojumi attiecībā uz pierādījumiem, ko iespējams iegūt videokonferencē, un, ja pastāv, tad kādi?

Nē, ierobežojumu nav. Saskaņā ar Likuma Nr. 189/2003 par starptautisko tiesisko palīdzību civillietās un komercietās 17. pantu tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūra ļauj noprotināt lieciniekus vai citas iesaistītās personas, saņemt dokumentus, sagatavot ekspertu atzinumus un veikt izmeklēšanu vai iegūt citus vajadzīgos dokumentus vai informāciju konkrētas lietas atrisināšanas nolūkā.

4 Vai pastāv kādi ierobežojumi attiecībā uz to, kur jāveic personas noprotināšana, izmantojot videokonferenci, t. i., vai tam jānotiek tiesā?

Nē, ierobežojumu nav. Tomēr saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 16. pantu, 261. panta 1. punktu un 314. pantu pierādījumus iegūst tiesā, kura izskata konkrēto lietu. Ja objektīvu iemeslu dēļ pierādījumus var iegūt tikai ārpus tiesas apgabala, pierādījumus var iegūt, izmantojot tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūru, ko veic tā paša līmeņa tiesa vai pat zemāka līmeņa tiesa, ja attiecīgajā apgabalā nav tā paša līmeņa tiesas. Tiesa saskaņā ar tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūru iegūst pierādījumus, piedaloties lietas dalībniekiem vai bez to līdzdalības, ja tie ir likumīgi uzaicināti uz noprotināšanu, un pilda tos pašus uzdevumus, ko tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, attiecībā uz procedūru, kas jāievēro. Tomēr liecinieku, kurš slimības vai citu nopietnu iemeslu dēļ nevar ierasties tiesā, var noprotināt viņa atrašanās vietā, ievērojot procedūru lietas dalībnieku uzaicināšanai uz noprotināšanu.

5 Vai drīkst ierakstīt videokonferences tiesas sēdes un, ja drīkst, vai šāda iespēja ir pieejama?

Jā, tas ir atļauts saskaņā ar Likuma Nr. 304/2004 par tiesu sistēmu (atkārtoti publicēts) 13. pantu.

6 Kādā valodā tiesas sēde notiek: a) ja pieprasījumi ir iesniegti saskaņā ar 10.-12. pantu un b) ja notiek tieša pierādījumu iegūšana saskaņā ar 17. pantu?

a) rumāņu valodā;

b) arī rumāņu valodā, jo Rumānijas tiesa, kas saņem pieprasījumu, sagatavo noprotināšanas protokolu, kurā norāda noprotināšanas laiku un vietu, noprotinātās personas identitāti, informāciju par zvēresta pieņemšanu, noprotināšanas tehniskos apstākļus u.c.

7 Ja ir nepieciešami tulki, kas ir atbildīgi par viņu nodrošināšanu abu veidu tiesas sēdēs un kur viņiem ir jāatrodas?

Saskaņā ar Likuma Nr. 189/2003 par starptautisko tiesisko palīdzību civillietās un komercietās 27. pantu par tulku pakalpojumu nodrošināšanu atbild tiesa, kas iesniedz pieprasījumu. Rumānijas tiesa, kas saņem pieprasījumu, var attiecīgā gadījumā sekmēt piekļuvi pakalpojumiem, ko sniedz tuks no Rumānijas, iesniedzot tulku sarakstu tiesai, kas iesniedz pieprasījumu.

8 Kāda procedūra attiecas uz tiesas sēdes sagatavošanas darbiem un laika un vietas paziņošanu noprotināmajai personai? Cik daudz laika tiek dots, nosakot tiesas sēdes datumu, lai persona varētu saņemt informāciju savlaicīgi?

Sagatavošanas darbiem ir atvēlēts vismaz viens mēnesis un ne vairāk kā trīs mēneši.

Šajā gadījumā piemēro Likumu Nr. 189/2003 par starptautisko tiesisko palīdzību civillietās un komercietās, jo īpaši 25. panta 3. punktu. Rumānijas tiesa informē tiesu iestādi, kas iesniedz pieprasījumu, par tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūru izpildes laiku un vietu. Saskaņā ar jaunā Civilprocesa kodeksa 261. panta 4. punktu tiesa tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūras ietvaros iegūst pierādījumus, piedaloties lietas dalībniekiem vai bez to līdzdalības, ja tie ir likumīgi uzaicināti uz nopratināšanu, un pilda tos pašus uzdevumus, ko tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, attiecībā uz procedūru, kas jāievēro.

Tomēr, ņemot vērā, ka attiecībā uz ārvalstu struktūrām ir divas procedūras (saziņas procedūra pierādījumu iegūšanas laikā), praksē sagatavošanas darbiem būtu jāatvēr vismaz viens mēnesis un ne vairāk kā trīs mēneši, ievērojot spēkā esošos noteikumus par:

– Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Regulā (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (dokumentu izsniegšana), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000, paredzētā izsniegšanas lūguma izpildi, proti, vismaz viens mēnesis būtu jāparedz izsniegšanas lūguma faktiskai izpildei, nosūtot lūgumu pa pastu ar saņemšanas apstiprinājumu;

– tiesas, kas iesniedz pieprasījumu, pienākumu izpildīt tiesas, kas saņem pieprasījumu, pieprasījumus attiecībā uz papildu informācijas sniegšanu, avansa /drošības naudas maksājumiem u.c., kas minēti Padomes 2001. gada 28. maija Regulā (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās.

Šāds termiņš nepieciešams, lai varētu iztulkot saraksti ar tiesu, kas iesniedz pieprasījumu, vai liecinieku, un nosūtīt vēstules uz ārvalstīm, izskatīt apjomīgus lietas materiālus un arī noteikt videokonferences dienu.

9 Kādas ir videokonferences izmantošanas izmaksas un kā tās tiek apmaksātas?

Šīs izmaksas nevar noteikt, jo tās mainās atkarībā no procedūras ilguma un valsts. Attiecīgo summu ar bankas pārvedumu pārskaita uz apelācijas tiesas kā sekundārā kredītkontā kontu vai apgabaltiesas kā trešā kredītkontā kontu. Izdevumus, kas saistīti ar video savienojumu, savienojuma pieejamības nodrošināšanu valstī, kas iesniedz pieprasījumu, atlīdzību tulkim un kompensācijām lieciniekiem un ekspertiem, kā arī ceļa izdevumus par braucieniem uz valsti, kas iesniedz pieprasījumu, Rumānijas tiesai, kas saņem pieprasījumu, atlīdzina ārvalsts tiesa, kas iesniedz pieprasījumu.

10 Kādas ir prasības (ja ir), lai nodrošinātu, ka persona, kuru tieši nopratinās tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, tiek informēta par to, ka process notiks brīvprātīgi?

Nopratināmajai personai nosūta pavēsti saskaņā ar Rumānijas jaunā Civilprocesa kodeksa noteikumiem. Rumānijas tiesas, kas saņem pieprasījumu, izsniegtajā pavēstē, lēmumā par atļauju tiesai, kas iesniedz pieprasījumu, iegūt pierādījumus vai citos dokumentos attiecīgo personu informē, ka nopratināšana notiek brīvprātīgi.

Saskaņā ar jaunā Civilprocesa kodeksa 261. panta 4. punktu tiesa tiesiskās palīdzības pieprasījuma procedūras ietvaros iegūst pierādījumus, piedaloties lietas dalībniekiem vai bez to līdzdalības, ja tie ir likumīgi uzaicināti uz nopratināšanu, un pilda tos pašus uzdevumus, ko tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, attiecībā uz procedūru, kas jāievēro.

11 Kāda ir nopratināmās personas identitātes pārbaudes procedūra?

Saskaņā ar jaunā Civilprocesa kodeksa 318. pantu pirms liecības uzklaušanās tiesas priekšsēdētājs lūdz lieciniekam sniegt šādu informāciju: vārds /uzvārds, profesija, dzīvesvieta un vecums; vai lieciniekam ir asinsradniecība vai radniecība ar kādu no pusēm un – ja ir – kāda ir radniecības pakāpe; vai liecinieks ir nodarbināts pie kādas no pusēm. Pēc tam tiesas priekšsēdētājs vērš liecinieka uzmanību uz pienākumu nodot zvērestu un šā zvēresta svarīgumu.

12 Kā tiek pieņemts zvērests, un kāda informācija ir nepieciešama no tiesas, kas iesniedz pieprasījumu, ja, tieši iegūstot pierādījumus saskaņā ar 17. pantu, ir nepieciešams zvērests?

Saskaņā ar Rumānijas jaunā Civilprocesa kodeksa 319. un 320. pantu liecinieki pirms liecināšanas nodod šādu zvērestu: „Zvēru, ka teikšu patiesību un neko nenoklusēšu. Lai Dievs man palīdz!”

Nododot zvērestu, liecinieks uzliek roku uz krusta vai Bībeles. Attiecībā uz atsauci uz dievu zvēresta tekstā var veikt izmaiņas atkarībā no liecinieka reliģiskās ticības. Iepriekš minētie noteikumi nav piemērojami lieciniekam, kurš ir citas reliģijas pārstāvis, nevis kristietis.

Liecinieki, kas nepieder nevienai reliģiskajai konfesijai, nodod šādu zvērestu: „Zvēru pie sava goda un sirdsapziņas, ka teikšu patiesību un neko nenoklusēšu”.

Liecinieki, kam sirdsapziņa vai ticība neļauj nodot zvērestu, dod tiesai šādu solījumu: „Aņņemos teikt patiesību un neko nenoklusēt”.

Mēmas un kurlmēmas personas nodod zvērestu rakstiski un paraksta to, personas ar dzirdes traucējumiem nodod zvērestu mutiski, un personas, kas ir analfabēti, nodod zvērestu, izmantojot zīmes, kuras iztulko tulkus.

Pēc zvēresta pieņemšanas tiesas priekšsēdētājs atgādina lieciniekam par atbildību, kas draud par nepatiesas liecības sniegšanu.

Visu iepriekš minēto norāda rakstiskā paziņojumā.

Nepilngadīgos, kas ir jaunāki par 14 gadiem un nav spējīgi pieņemt lēmumu nopratināšanas laikā, nopratina bez zvēresta nodošanas un neaizliedzot sniegt liecību, tomēr tiesa brīdina par to, ka viņiem jāsaņem tikai patiesība, un, novērtējot sniegto liecību, ņem vērā viņu īpašo situāciju.

13 Kā tiek nodrošināts, ka videokonferencē atrodas kontaktpersona, ar kuru tiesa, kas iesniedz pieprasījumu, var uzturēt sakarus, un persona, kas ir pieejama tiesas sēdes dienā un kas strādās ar videokonferences ierīcēm, un risinās jebkādas tehniskas problēmas?

Kontaktpersonas var būt apelācijas tiesas IT speciālisti, tiesas sekretārs vai tiesnesis. Videokonferences iekārtas ir pieejamas 144 tiesās no kopumā 244 tiesām. Katrā no minētajām 144 tiesām ir divas videokonferenču iekārtas.

14 Vai ir nepieciešama jebkāda papildu informācija no tiesas, kas iesniedz pieprasījumu, un, ja ir, tad kāda?

Lapa atjaunināta: 31/05/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.